

LEERSTOEL CULTUUR IN BRABANT

Jaarverslag 2017

Leerstoel 'Cultuur in Brabant'
Prof. dr. Arnoud-Jan Bijsterveld

Inleiding

Instelling en onderbrenging

De bijzondere leerstoel 'Cultuur in Brabant' is ingesteld in 1993. Vanaf 1 januari 2016 is de leerstoel ondergebracht bij het Department of Sociology (voorzitter: prof. dr. Peter Achterberg) van de Tilburg School of Social and Behavioral Sciences (TSB) aan Tilburg University (TiU). De leerstoel wordt sinds 1 december 1999 bekleed door Arnoud-Jan Bijsterveld (1962).

Vanaf 2014 wordt de leerstoel beheerd door de Stichting Erfgoed Brabant te 's-Hertogenbosch (directeur-bestuurder: drs. Patrick Timmermans). De leerstoel wordt tot en met 2019 gefinancierd door de Provincie Noord-Brabant op grond van een beschikking van 14 juli 2016. Tot en met 2020 zijn in het Erfgoed Kader (2015) middelen voor de financiering van de leerstoel gereserveerd. Op 14 november 2016 bevestigde het College van Bestuur van Tilburg University de aanstelling van de hoogleraar tot 1 januari 2020.

De leerstoel heeft een omvang van 0,4 fte. De arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd met prof. dr. Arnoud-Jan Bijsterveld uit 2012 bepaalt dat de aanstelling is opgesplitst in twee functies, te weten hoogleraar op de bijzondere leerstoel (0,4 fte) en universitair hoofddocent (uhd; 0,4 fte vast per 1 januari 2016). De functie van hoogleraar betreft een tijdelijke functie op grond van de thans door de Provincie Noord-Brabant beschikbaar gestelde middelen. Wanneer deze middelen zouden komen te vervallen, zal ook de functie van hoogleraar vervallen en zal Bijsterveld voor 0,8 fte als uhd worden aangesteld.

De activiteiten van de leerstoel vormen vanaf 2013 onderdeel van de Erfgoed Brabant Academie (EBA), het deskundigheidsprogramma van Erfgoed Brabant dat zich richt op professionals en amateurs die zich bezighouden met cultureel erfgoed, geschiedenis, identiteit, streektaal en volkscultuur.

Raad van toezicht en continuering aanstelling

De Raad van toezicht van de bijzondere leerstoel, onder voorzitterschap van de decaan van TSB, kwam op 28 augustus 2017 bijeen. In deze vergadering werd het nieuwe Structuurrapport van de leerstoel Cultuur in Brabant vastgesteld.

Begeleidingscommissie

Voor de bijzondere leerstoel in 2013 een inhoudelijke begeleidingscommissie ingesteld die bestaat uit dr. Hildo van Engen (Streekarchief Langstraat Heusden Altena), prof. dr. Ad Knotter (Maastricht University), prof. dr. Randall Lesaffer (TiU), dr. Wies van Leeuwen (oud-

beleidsmedewerker Provincie Noord-Brabant), prof. dr. Kees Ribbens (EUR/NIOD) en prof. dr. Jos Swanenberg (TiU). Deze commissie kwam in 2017 niet bijeen.

Doel en missie

De bijzondere leerstoel 'Cultuur in Brabant' bevordert de wetenschappelijke beoefening en bestudering van geschiedenis en erfgoed in Noord-Brabant. Doelstelling is het uitdragen van de waarde van geschiedenis en erfgoed voor de Noord-Brabantse samenleving. De missie van de leerstoel is mensen in Noord-Brabant te verbinden met hun geschiedenis en erfgoed en zodoende met elkaar en met de plek waarop zij wonen. De leerstoel vervult zijn taak door middel van onderzoek, onderwijs en valorisatie alsmede door het verschaffen van een wetenschappelijke basis aan erfgoedbeleid, cultuurtoerisme en cultuureducatie.

I. Onderzoek

De drie onderzoeksthema's van de leerstoel zijn de volgende:

1. Identiteit en erfgoed
2. *Public History* en culturele herinnering (vooral van de Tweede Wereldoorlog en de Holocaust)
3. Machtsvorming in de Middeleeuwen.

De activiteiten van de leerstoel op deze drie terreinen bestaan uit onderzoeksbegeleiding, eigen onderzoek en reflectie, en maatschappelijke dienstverlening (valorisatie).

Ad 1. Identiteit en erfgoed

a. Onderzoeksbegeleiding

- Begeleiding promotieproject en publieksboek Sandra Wagemakers MSc (met prof. dr. Jos Swanenberg), 2013-2017. Zij promoveerde op 9 juni 2017 op haar proefschrift getiteld *Brabant is Here: Making Sense of Regional Identification*.
- Promotieproject 'Vastenavond en carnaval in dorp en stad in Noord-Brabant en Limburg' (i.s.m. Brabantse Carnavals Federatie en prof. dr. Leonie Cornips, Meertens-Instituut en Universiteit Maastricht, mogelijk in samenwerking met Duitse en Vlaamse partners en met prof. dr. Greg Richards, TiU). De Universiteit Maastricht zegde de helft van de benodigde middelen toe maar private sponsors en Tilburg University zijn niet in staat of bereid tot matching.
- Het NWO proposal Creative Industries door dr. Armand Smits en dr. Raphaël Smals (getiteld *Profession, market, and business model innovation in the Dutch cultural heritage sector (PROMABUS)*), waarbij de EBA zitting zou nemen in de advisory board, werd niet gehonoreerd.
- Vanuit de EBA werd financiële ondersteuning gegeven aan het HisGis-project van prof. dr. Hans Mol (Fryske Akademy en Universiteit Leiden) om te komen tot een op de kadasterkaarten van 1832 gebaseerd GIS-systeem. Op 7 april werden de eerste resultaten, te weten de Historische Basiskaart Tilburg – Hart van Brabant 1832, gepresenteerd tijdens een bijeenkomst in de Brabantshallen in 's-Hertogenbosch. Over een vervolg van het project wordt nagedacht.
- Begeleiding onderzoek Erfgoedprojecten en erfgoedgemeenschappen: wat maakt een erfgoedproject succesvol? Erfgoed Brabant Academie, in samenwerking met

PON. Afgerond met een symposium in Eindhoven op 16 november getiteld 'Kracht van erfgoedgemeenschappen'.

- In oktober en november poogde de hoogleraar een consortium te vormen ten behoeve van de Europese onderzoeks-call JPICH Heritage in Changing Environments, voor een project getiteld 'Learning Lessons from Industrial Memoryscapes (IndMem)'. Hoewel twee partners werden gevonden, moest het project toch worden afgeblazen. Hopelijk krijgt dit project in 2018 een vervolg in het kader van een Horizon2020 call.
- Project Zuiderwaterlinie: in 2017 werd een begin gemaakt met een onderzoeksagenda voor dit project, dat het militair en landschappelijk erfgoed van elf Noord-Brabantse vestingsteden onder de aandacht brengt. De hoogleraar maakt deel uit van de adviescommissie.
- Op aansturing van prof. dr. Theo Beckers en met medewerking van dr. Hans Krabbendam (Katholiek Documentatie Centrum, Radboud Universiteit Nijmegen) en prof. dr. Erik Borgman (TiU) en in samenwerking met Erfgoed Brabant werd een projectplan geschreven voor een onderzoeksproject met de titel 'Brabantse katholieke pioniers in de VS in de negentiende eeuw'. Met subsidie van het Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Brabant wordt in 2018 vooronderzoek gedaan en een symposium georganiseerd, dat moet uitmonden in onder meer promotieonderzoek.
- Het COC Tilburg-Breda heeft dr. Luc Brants opdracht gegeven een studie te schrijven over de geschiedenis van homoseksualiteit in Tilburg vanaf de negentiende eeuw. De hoogleraar maakt deel uit van de begeleidingscommissie.

Ad 2. Public History en culturele herinnering

a. Onderzoeksbegeleiding

- Als bijdrage aan de ontwikkeling van de Kennislijn Innovatief Brabant bereidde de leerstoelhouder met Marcel Musch (TUe) en Ward Rennen (Eindhoven Museum) in 2016 een tweejarig programma voor getiteld 'Industrial Past & Future: Naoorlogs industrieel erfgoed in Noord-Brabant', bestaande uit documentatie, onderzoek, workshops en interactieve publiekslabs, publiekspresentaties en een publicatie, uit te voeren in 2017-2018. Dit werd besproken met vertegenwoordigers van de Provincie Noord-Brabant. In februari 2017 bleek dat dit programma niet kan rekenen op financiële ondersteuning.
- De hoogleraar maakt deel uit van de begeleidingscommissie van het onderzoek door Frank van Doorn MA voor de Eregalerij van Brabants gesneuvelden. In september 2019 beoogt het Brabants Historisch Informatiecentrum (BHIC) in samenwerking met de Stichting Herdenking Brabants Gesneuvelden in Waalre een digitale eregalerij te presenteren van alle omgekomen Brabantse militairen en verzetsplegers. Het gaat om bijna 1900 slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog, alsmede om de Brabantse militairen die zijn omgekomen in Nederlands Oost-Indië, Nederlands Nieuw-Guinea, tijdens de Koreaoorlog en tijdens de verschillende VN- en NAVO-missies daarna. Zie <https://brabantsegesneuvelden.nl>.
- Begeleiding van het onderzoek van dr. Peter Bak, 'Een oord van bang wachten. Project geschiedschrijving gijzelaarskamp en *Polizeigefängnis* Haaren 1941-1944' in opdracht van de Stichting Vriendenkring Haaren 40-45. Mondt uit in een boek (verschijnt 26 mei 2018) en een publiekspresentatie en film in 2019.

b. Eigen onderzoek en reflectie

- Artikel 'Turning the city into a memoryscape: Gunter Demnig's stumbling stones in the Netherlands' in: *Patrimonio culturale: sfide attuali e prospettive future. Cultural Heritage: Present Challenges and Future Perspectives*, ed. M. Ilie, K. Lelo, C.M. Travaglini (Roma: Università Roma Tre – Croma, 2018) in press.
- Artikel 'Creating Commemorative Communities: Remembering the Holocaust in the 21st-Century Netherlands' in: *Gedenkschrift Otto Gerhard Oexle (1939-2016)*, ed. Caroline Horch, Reinhard Laube, and Thomas Schilp (Turnhout: Brepols, 2018) in press.
- Studiereis naar Auschwitz en omgeving (2 tot en met 8 september).
- In het najaar leverde de hoogleraar een inhoudelijke bijdrage aan de tentoonstelling 'Met nieuwe ogen. Verhalen over joden en christenen in Tilburg' (opening 14 januari 2018).
- Onderzoeksvoorstel 'Trauma – History – Memory: how history contributes to coping strategies and resilience' met als centrale vraag: Can historical research contribute to developing coping strategies and resilience among the generations of descendants of survivors of genocide, violence, and disaster? And if so, how does this work? Dit voorstel werd besproken met collega's binnen en buiten TiU. Langetermijndoel: onderzoeksproject voor de komende jaren. Kortetermijndoel: bundel met artikelen vanuit geschiedenis, psychologie, filosofie, theologie en victimologie.

c. Valorisatie

- Artikel voor bundel *Joodse huizen 3: Verhalen over vooroorlogse bewoners* (verschenen op 20 april).
- De hoogleraar treedt op als coördinator voor het leggen van struikelstenen in Tilburg en omgeving. Op 5 februari werden in Tilburg elf struikelstenen gelegd. Komende struikelsteenleggingen zijn gepland in Moergestel (2018, acht stenen) en Tilburg (2019, twaalf stenen).
- Lid inhoudelijke adviesraad Crossroads Brabant 40|45: een samenwerkingsverband tussen erfgoedinstellingen in Noord-Brabant, ondersteund door de provincie Noord-Brabant. VisitBrabant ondersteunt een marketingconcept waarmee de canon van WO II in Noord-Brabant tastbaar en met meer samenhang verteld wordt en de verhalen (inter)nationaal kunnen worden uitgedragen. Erfgoed Brabant ondersteunt het inventariseren en samenstellen van de canon Brabantse WO II. De adviesraad adviseert het bestuur van het samenwerkingsverband over de samenstelling van de canon en de selectie van *75 life-changing stories*.
- De hoogleraar is medelezer van de studie van Herman en Annelies van Rens-Wilms over de zogenoemde Coseltransporten (augustus-december 1942), die in 2019 voltooid wordt.

Ad 3. Machtsvorming in de Middeleeuwen

a. Onderzoeksbegeleiding

- Beoordeling en correctie van teksten voor het rapport Oogst van Malta oostelijk Noord-Brabant, in opdracht van BAAC, bureau voor Bouwhistorie, Archeologie, Architectuurhistorie en Cultuurhistorie.
- Postdoc-project 'De hofstad Breda als cultuurpolitiek centrum in de Nederlanden (1450-1550)' (voornemen; samen met prof. dr. Arjen van Dixhoorn, Universiteit Utrecht/Roosevelt Academy). Blijft op de agenda ondanks in 2015 gebleken gebrek aan steun. In 2017 voerde de hoogleraar hierover een oriënterend gesprek met Dingeman Kuilman, directeur van Stedelijk Museum Breda.

b. Eigen onderzoek en reflectie

- Artikel met Hans Jacob Orning (Universiteit van Oslo): 'Nordic elites and social networks: how Nordic, how European?', conclusies voor de bundel *Nordic elites: material resources, sociopolitical resources, and ideological resources* onder redactie van collega's van de universiteiten van Oslo en Göteborg.
- Artikel (met Laurant Toorians) getiteld 'Texandria Revisited. In Search of a Territory Lost in Time' voor een in 2018 te verschijnen feestbundel.

II. Onderwijs en promotiebegeleiding

Onderwijs

De cursus *Regionale geschiedenis in Brabant I: verkenning* werd in 2017 opnieuw gegeven in het kader van de Erfgoed Brabant Academie en verzorgd door de hoogleraar, drs. Jan van Oudheusden en prof. dr. Jos Swanenberg. Er waren 29 deelnemers uit musea, archieven, de archeologie- en de heemkundewereld en één reguliere student.

In het kader van zijn uhd-schap verzorgde de hoogleraar in 2017 de volgende cursussen en colleges:

- in de bachelor en master Sociologie:
 - National and Regional Identities;
 - The Social Structure of Western Societies;
 - Wicked Problems (GMSI);
 - Sociale Problemen;
 - Social Problems.
 - in het Honors Programme: Nationalism and Regionalism in Europe (plus coördinatie);
 - een gastcollege in de mastercursus Culture, Policy and Economic Impact (TSH).
 - in de bachelor Liberal Arts and Sciences van het University College Tilburg:
 - Middle Ages: At the Theological-Political Crossroads;
 - Historical Methodology (plus coördinatie);
 - European History: Politics and Culture
- Hij begeleidde drie bachelorthesissen voor Liberal Arts and Sciences.

Promotiebegeleiding

Tot en met 2016 werden bij de leerstoel vijftien promoties afgerond. In 2017 begeleidde Bijsterveld twee interne en een zeventiental externe promovendi (zie bijlage 1) en vond één promotie plaats. Op 9 juni 2017 promoveerde Sandra Wagemakers MSc op haar proefschrift getiteld *Brabant is Here: Making Sense of Regional Identification*. In 2018 verschijnt een publieksversie van haar proefschrift.

In 2018 vinden minimaal twee promoties plaats; enkele andere promovendi volgen in de loop van 2019. Het onderzoekscolloquium van de promoti en promovendi van de leerstoel Cultuur in Brabant kwam bijeen op 17 februari, 19 mei, 1 september en 8 december.

Bestuurlijke taken

Sinds 16 februari 2016 is Bijsterveld Opleidingsdirecteur van de Universitaire Lerarenopleiding Tilburg (ULT) voor Maatschappijleer en Maatschappijwetenschappen.

III. Valorisatie

Presentaties

Bijsterveld heeft in 2017 – naast voordrachten voor heemkundekringen en serviceclubs – onder meer lezingen en inleidingen gehouden tijdens het symposium over Competenties voor erfgoedmanagement van Faro (Vlaams Steunpunt voor Cultureel Erfgoed) in Alden Biesen op 2 maart; bij de presentatie van het boek van Hans Moors en Toine Spapens op 13 april; tijdens het symposium op de Vrije Universiteit over seculier geestelijken in de zestiende eeuw op 1 juni; en het afscheid van de directeur van Monumentenwacht Noord-Brabant op 2 juni. Op 19 april gaf de hoogleraar les in twee groepen 6 van de J.J. Anspachschool in Dongen en op 17 november aan basisschoolleerlingen tijdens TiU on Tour. Voor het Academic Forum en ESN verzorgde hij op 19 september een college over Noord-Brabant in het kader van het programma Meet the World.

Op 18 maart, tijdens het MACCH-congres over Participatory Practices in Arts and Heritage in Maastricht, gaf hij een korte presentatie en nam hij deel aan een forumdiscussie. Op 3 juli trad hij op als respondent in een sessie tijdens het International Medieval Congress in Leeds. Tijdens de landelijke Historicidagen van het KNHG verzorgde hij op 26 augustus in Utrecht met collega's een sessie over de interactie tussen geschiedbeoefenaren en hun publiek. Op 16 september zat hij een sessie voor tijdens het XVIIIde Colloquium 'De Brabantse Stad' in Leuven. Tijdens de Dag van de Brabantse Volkscultuur op 18 oktober fungeerde hij als dagvoorzitter.

Overige begeleiding

Sinds 2014 maakte de hoogleraar deel uit van de begeleidingscommissies van twee onderzoeksprojecten. Het project 'Criminele families' van het Bureau Politie & Wetenschap van de Politieacademie en het adviesbureau EMMA (drs. Hans Moors en prof. dr. Toine Spapens, TiU) werd in 2016 afgerond. Bij het verschijnen van het boek (*Criminele families in Noord-Brabant. Een verkenning van generatie-effecten in de georganiseerde misdaad*. Politiewetenschap 84 (Apeldoorn en Amsterdam: Politie en Wetenschap en Reed Business, 2017)) op 13 april hield Bijsterveld een inleiding.

Het resultaat van het project 'Geschiedenis Kamer van Koophandel Noord-Brabant' (Prof. dr. Harry Lintsen en dr. Jan Korsten van Stichting Historie der Techniek en TU Eindhoven) verscheen op 1 november in boekvorm tijdens een symposium aan Tilburg University, dat werd georganiseerd door de leerstoel in samenwerking met BrabantKennis, TiREG, de Stichting ZHC en de Stichting Historie der Techniek.

Maatschappelijke dienstverlening

De leerstoel draagt zorg voor advisering en ondersteuning van lokale en provinciale initiatieven en publieksactiviteiten op het gebied van geschiedenis, volkscultuur en erfgoed in Noord-Brabant, en voor kennisoverdracht, direct door middel van publicaties (voor een

overzicht zie aan het einde van dit verslag), lezingen en voordrachten, en indirect door aanwezigheid in de gesproken en geschreven media (regionaal en landelijk).

In 2017 maakte hij deel uit van een commissie die het Stedsmuseum Tilburg adviseerde over de ordening en waardering van de Stadscollectie erfgoed van de gemeente Tilburg.

Maatschappelijke dienstverlening krijgt ook gestalte in het optreden van Bijsterveld als voorzitter van het Samenwerkingsverband Volkscultuur Brabant (een samenwerking tussen de Leerstoel en de Stichting Brabants Heem, de Historische Vereniging Brabant en Erfgoed Brabant); als voorzitter van de Stichting Knippenbergprijs (vanaf 2010); als voorzitter van de Stichting Brabantse Bronnen (sinds 2009); als bestuurslid van de Stichting Verhalis (sinds 2009); als coördinator van de contactgroep Middeleeuwse geschiedenis van Noord-Brabant (sinds 1989); en als lid van het Bestuur van de Stichting Colloquium De Brabantse Stad (sinds 2001).

Daarnaast gaf Bijsterveld lezingen en voordrachten bij heemkundekringen, historische verenigingen en andere gezelschappen en bij boekpresentaties of andere bijzondere momenten (zie boven) en verzorgde hij populariserende artikelen en boeken over Brabantse geschiedenis, volkscultuur en erfgoed. Voorts is hij hoofdredacteur van het *Noordbrabants Historisch Jaarboek* en de reeks Bijdragen tot de geschiedenis van het Zuiden van Nederland, en redactielid van *In Brabant*.

Netwerkvorming

Bijsterveld maakte deel uit van de promotiecommissie van J.G.P.G. Boogaarts (promotie Radboud Universiteit Nijmegen 9 mei) en van A.G.J. van Doornmalen (promotie Universiteit Leiden 12 oktober). In 2017 had hij zitting in de sollicitatiecommissie voor de benoeming van een hoogleraar aan de Open Universiteit. Sinds 2016 is hij lid van de Wetenschapscommissie van de Fryske Akademy. Hij is lid van de adviesraad Academisch Erfgoed van Tilburg University; van de WOG (wetenschappelijke onderzoeksgemeenschap) historische demografie van het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen; van de begeleidingscommissie van de bijzondere leerstoel Taal en Diversiteit van Taal en Cultuur in Brabant (TSH, TiU); de Bibliotheekadviescommissie Brabant Collectie (TiU); en de adviesraad van het Tilburg Cobbenhagen Center.

Sinds 2013 is hij tevens hoofdredacteur van de reeks Maastrandse Monografiën (Limburg) en vanaf 2014 lid van de Editorial Board van het jaarboek *The Medieval Low Countries: An Annual Review* (Brepols Publishers). Verder is hij een van de Series Editors van de monografieënreeks *Memoria and Commemoration Practices*, uitgegeven door Brepols Publishers.

In de media

Bijsterveld werd verscheidene malen geïnterviewd en genoemd in artikelen in de regionale en landelijke pers, in *Brabants Dagblad* (16 januari; 22 februari) en over het fenomeen dorpsquiz in *NRC Handelsblad* (1 juli), *Algemeen Dagblad* (22 september) en voor *Editie NL* van RTL4 televisie (4 september).

Publicaties naar aanleiding van het in 2016 uitgekomen boek *House of Memories* verschenen op diverse websites en in kranten en magazines in Nederland, Israël en de Verenigde Staten: *Brabants Dagblad* (17 januari); *Univers* (19 januari, op universonline.nl/2017/01/19/wonen-een-tilburgs-huis-met-het-gewicht-van-de-geschiedenis); *The Jerusalem Post* (27 januari, op www.jpost.com/Israel-News/Grapevine-Blue-and-white-at-Trump-inauguration-479485); *B'nai B'rith Magazine* (15 juni, op www.bnaibrith.org/magazine-articles/house-of-memories-from-generation-to-generation); de *Pittsburgh Jewish Chronicle* (23 augustus, op

[artist-gunter-demnig-commemorates-those-lost/](http://www.auschwitz.nl/media/pdf_bestanden/Bulletin_2017_03_inhoud.pdf)); en in *Auschwitz Bulletin* (september, op www.auschwitz.nl/media/pdf_bestanden/Bulletin_2017_03_inhoud.pdf).

Vooruitblik

Per 1 januari 2017 kwam er een einde aan de afzonderlijke financiering van de Erfgoed Academie Brabant. Het programma en dus ook de bijzondere leerstoelen maken nu deel uit van de begroting van de Stichting Erfgoed Brabant. Het programma wordt op beperktere schaal voortgezet als de Erfgoed Brabant Academie.

De onderzoeksthema's van de leerstoel voor de komende jaren blijven:

1. Identiteit en erfgoed
2. *Public History* en culturele herinnering
3. Machtsvorming in de Middeleeuwen.

Deze kennisagenda sluit aan bij de kennislijnen zoals vastgelegd in het Beleidskader Erfgoed van de Provincie Noord-Brabant (oktober 2015), waarin de (verbeeldings)kracht van erfgoed wordt uitgewerkt in vier verhalen van Brabant: Innovatief Brabant, Religieus Brabant, Bevochten Brabant en Bestuurlijk Brabant.

Ad 1:

- Begeleiding onderzoek drs. Johan Verspay, 'Brabantse boerderijen in de Late Middeleeuwen en vroege Nieuwe Tijd. Overzichtsstudie ter nagedachtenis aan bouwhistoricus Herman Strijbos' (afronding voorjaar 2018).
- Begeleiding onderzoeksproject 'Brabantse katholieke pioniers in de VS in de negentiende eeuw'.
- Begeleiding onderzoek naar 'Rijk Roomse kloosters, speciaal onderwijs, zorg, missie', uitgaand van de kennislijn Religieus Brabant (start januari 2018).
- Begeleiding project Erfgoed Food Experience in het kader van het We are Food-jaar 2018 (VisitBrabant).
- In 2018 wordt gepoogd een consortium te vormen voor een aanvraag in het kader van Horizon2020, voor de call DT-TRANSFORMATIONS-11-2019: Collaborative approaches to cultural heritage for social cohesion (deadline 14 maart 2019).

Deze voornemens sluiten aan bij de kennislijnen Religieus Brabant (2 en 3) en Innovatief Brabant (4 en 5).

Ad 2:

- Voorbereiding symposium 'Oorden van bang afwachten. Nieuwe perspectieven op nazi-gevangenen en Polizeilager in Nederland', ter gelegenheid van de presentatie van het boek van dr. Peter Bak, *Een oord van bang wachten. Kamp Haaren 1941-1944*, 26 mei 2018, georganiseerd door de Stichting Vriendenkring Haaren 1940-1945 in samenwerking met de Stichting ZHC, de leerstoel Cultuur in Brabant, Erfgoed Brabant, het Brabants Historisch Informatie Centrum, de Historische Vereniging Brabant, Nationaal Monument Kamp Vught, Nationaal Monument Kamp Amersfoort en Crossroads Brabant 1940 | 1945.
- Voorbereiding symposium over levensverhalen in de openbare ruimte, ter gelegenheid van het tienjarig bestaan van de Stichting Verhalis, 29 mei 2018.

- Vertaling van *House of Memories* over de familie Polak in het Nederlands. Werktitel: *Ons huis. Een joodse familie uit Tilburg op zoek naar haar geschiedenis*.
- Onderzoeksproject 2017-2019: *De Metalljuden*: hoe een zevental Joden en hun families overleefden dankzij hun werkzaamheden voor de Nazi's (met Myriam Daru en K. Heidi Fishman).
- Artikelen/boek 'De Joden in Tilburg, 1930-1945' (met dr. Jardena Gil).
- Mogelijk promotieonderzoek naar de geschiedenis van de Joden in Noord-Brabant tussen 1930 en 1945.
- Eigen onderzoek naar de ruim 300 Joodse gevangenen die op 16 juli 1942 vanuit Kamp Amersfoort werden gedeporteerd naar Auschwitz.

Deze voornemens sluiten aan bij de kennislijn Bevochten Brabant.

- Onderzoek naar de vraag waarom hedendaagse mensen oude fabrieken zo interessant vinden. Welke elementen spelen daarin een rol?

Dit voornemen sluit aan bij de kennislijn Innovatief Brabant.

Ad 3:

- Op de agenda blijft voorts het project 'Elites in Transformation, 900-1200'.

Dit voornemen sluit aan bij de kennislijn Bestuurlijk Brabant.

Voor het najaar 2018 staat een sabbatical van vier maanden gepland, door te brengen in Berlijn.

Publicaties A.J.A. Bijsterveld

Hoofdstukken in boeken

'Arnoud-Jan Bijsterveld: Prof. Dondersstraat 77, Tilburg' in: Frits Rijksbaron, Esther Shaya en Gert Jan de Vries, red., *Joodse huizen 3. Verhalen over vooroorlogse bewoners* ([Amsterdam]: Gibbon Uitgeefagentschap, 2017) 55-61.

Vakpublicaties

Met Emy Thorissen, 'In memoriam. Frank van der Maden (1948-2016)', *In Brabant* 8 nr. 1 (2017) 80.

'Huis van herinneringen', *Auschwitz Bulletin* 61 nr. 3 (september 2017) 16-17.

'Ten geleide', *Noordbrabants Historisch Jaarboek* 34 (2017) 9-11.

Boekbesprekingen

'Regelrecht meesterwerk', bespreking van: Ronald Glaudemans, *De Sint-Jan te 's-Hertogenbosch. Bouwgeschiedenis en bouwsculptuur 1250-1550* (Zwolle Amersfoort:

WBOOKS i.s.m. Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, 2017), in: *In Brabant* 8 nr. 3 (september 2017) 74-75.

Bespreking van Jan Bader, *Kroniek van 'n vervolging. Joden in Noord-Brabant 1933-1948* (Soesterberg: Uitgeverij Aspekt, 2016), in: *Noordbrabants Historisch Jaarboek* 34 (2017) 231-232.

Bespreking van Pim Reinders, *'Steeds voor alle arbeiders aanspreekbaar'. Sam van den Bergh 1864-1941 grootindustrieeel* ([Amsterdam]: Uitgeverij Balans, 2016), in: *Noordbrabants Historisch Jaarboek* 34 (2017) 241-243.

Bespreking van *De Ghulden Roos* 74 (2014); 75 (2015); 76 (2016), in: *Noordbrabants Historisch Jaarboek* 34 (2017) 245-247.

'Homo-emancipatie in Eindhoven onderzocht', bespreking van Luc Brants, *Tussen repressie en provocatie. Geschiedenis van de homo- en lesbische emancipatie in Eindhoven 1948-1990* (Antwerpen en Apeldoorn: Garant, 2017), in: *In Brabant* 8 nr. 4 (2017) 74-75.

'Eerbetoon aan Tilburgse student', bespreking van Joep Vogels, *Student in verzet. Theo Vogels 1919-1945. Gedreven door geloof* (Tilburg: Vogelvrij Vision, 2017), in: *In Brabant* 8 nr. 4 (2017) 76-77.

Publicaties voortvloeiend uit het onderzoek en onderwijs bij de Leerstoel

Monografieën

Sandra Wagemakers, *Brabant is Here: Making Sense of Regional Identification* (dissertatie Tilburg University 2017).

Harry Lintsen en Jan Korsten, *De veerkracht van de Brabantse economie. De Kamers van Koophandel en de kracht van netwerken [1840-2015]* (Hilversum en Tilburg 2017).

Bijlage 1

Lopend onderzoek promovendi per 1 januari 2018

Met * = formeel aangemeld bij College van Promoties; promotoren aangewezen

Interne promovendi

1. met prof. dr. T.L.M. Engelen (RUN) en mw. prof. dr. A.A.P.O. Janssens (RUN/Universiteit Maastricht): mw. drs. E.C. Walhout: *Demografische en sociaal-culturele factoren van de zuigelingen- en kindersterfte in Noord-Brabant tussen 1880 en 1920*; promotie 2018.

Externe promovendi

Met * = formeel aangemeld bij College van Promoties; promotoren aangewezen

- 1.* met prof. mr. B.C.M. van Erp-Jacobs (UvT): mw. drs. C.A.M. van Zalinge-Spooren: *Gemeint en gemeenschap. Jaargeboden in Peelland, circa 1300-1795*; promotie 31 januari 2018.
- 2.* met dr. A.Th. van der Zeijden (Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed): drs. O.L.M. Rieter: *Het patina van de tijd. Vormen en functies van hedendaagse nostalgie en nostalgisering in Noord-Brabant*; promotie 15 juni 2018.
- 3* met prof. dr. P. Delheye (Universiteit Gent): drs. M.C.M. Kemmeren: Tilburg Sport. Urbanisatie, sport en identificatie, 1844-1940; promotie 2019/2020; joint doctorate.
- 4.* met prof. dr. E.J. Fischer (UvA): drs. F.A.A. Voermans: Kartelvorming in de Brabantse strohulzenindustrie, 1880-1960; promotie 2019.
- 5.* met prof. dr. T.L.M. Engelen (RUN), prof. dr. C.A. Mandemakers (IISG/EUR): A.J.M. Sliphorst: Buurt en bewoners binnen de muren: 's-Hertogenbosch 1820-1920. Een microsamenleving in transitie; promotie 2019 aan Radboud Universiteit Nijmegen.
- 6.* met prof. dr. L. Duerloo (Universiteit Antwerpen): drs. P.L.G.C.M. Parren: Hoogadellijke vrouwenmacht en keizerlijke gunst. Benoemingspolitiek van de Oostenrijks-Habsburgse monarchie bij abdissenverkiezingen van wereldlijke stiftten in het Habsburgse Rijk tussen 1715 en 1815; promotie 2019/2020; joint doctorate.
- 7.* met mw. dr. H.T.A. Amsing (RU Groningen): mw. drs. M.E. Smit: Intellectual elite formation of Catholic girls in three Dutch grammar schools led by female religious (1914-1968); promotie 2019.
- 8.* Met dr. J.L. Krabbendam (Katholiek Documentatie Centrum, Radboud Universiteit Nijmegen): mw. drs. R.M.J. Renate Stapelbroek: De vorming van een transatlantische herinneringscultuur door Brabantse (retour)emigranten in en uit Brazilië; promotie 2020.
9. drs. N.M.A. Arts: Biografieën van een gesleten landschap. Boeren, burgers en elites en hun bodemarchieven. Eindhoven en omgeving 1100-1650; promotie 2018/2019.
- 10.* met prof. dr. J.E.J.M. van Heijst (TiU): mw. drs. M.J. Pruijt: Vroedvrouwen tussen competentie en concurrentie. Verloskundige zorg in Noord-Brabant 1861-1941.
11. met prof. dr. D. Tys (Vrije Universiteit Brussel): drs. Wim van Hout: Leengoederen, landschap en territorialisering in het hertogdom Brabant.
12. drs. F.A.L.M. van Gils: Goirle, een geval apart? De industrialisatie van een boerendorp, 1820-1940.
13. drs. S.C.M. Dickens, "Mijn papa is geen varken". Onderzoek naar de varkensmandenaffaire in Nederlands-Indië tijdens de Japanse bezetting (maart 1942-augustus 1945).

14. mw. F.J.A.E. van Kempen-de Troye, Van boerendorp naar agrarische samenleving. Vesseem, 1960-2010.

15. mw. mr. B.H.E. Kilian-de Wolff: Vrouwelijk ondernemerschap in de internationale renpaardenfokkerij.

16. met prof. dr. J.B. Oosterman (RU Nijmegen): mw. drs. Th. Boshoven: *'Elk dans mach heten wel processie vanden duvel'*. Danscultuur in de oostelijke en zuidelijke Nederlanden, 1300-1700.

17.* met prof. dr. P.J.J. van Geest (TSCT, TiU): drs. R.W.A.M. de Visser: The functioning and socio-economic position of secular chapters in the Meierij region during the twelfth to fifteenth centuries: a comparative study.